

Pradžią>Šeimos teisė ir paveldėjimas>Teisėtą persikėlimą gyventi į užsienį su vaikais**Teisėtą persikėlimą gyventi į užsienį su vaikais**

Austrija

1 Kokiomis aplinkybėmis vienas iš tėvų be kito iš tėvų sutikimo gali teisėtai išsivežti vaiką į užsienį?

1.1. Pirmiausia turėtų būti remiamasi išsamiu teisės normų, kuriomis reglamentuojami tėvų ir vaiko santykiai, pakeitimu – 2013 m. Įstatymu, kuriuo iš dalies keičiamos tėvų ir vaikų santykių ir pavardžių reglamentavimo teisės normos (vok. *Kindschafts- und Namensrecht-Änderungsgesetz* 2013) (BGBl I 2013/15), šis įstatymas Austrijoje įsigaliojo 2013 m. vasario 1 d. Nuo tada gyvenamosios vietos nustatymo taisyklės pateikiamos Bendrojo civilinio kodekso (vok. *Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch* – ABGB) 162 straipsnyje, tačiau šių taisyklių nereikėtų aiškinti atskirai – jos turėtų būti suvokiamos platesniame kontekste kartu su kitomis tėvų ir vaiko santykių reglamentavimo teisės normų nuostatomis.

1.2. Vienas iš tėvų bet kuriuo atveju gali išsivežti vaiką į kitą valstybę be kito iš tėvų sutikimo, jei vaiką išsivežančiam vienam iš tėvų vieninteliam paskirta globa; antra, jei jis iš anksto pranešė apie tai kitam iš tėvų ir, trečia, kitas iš tėvų per pagrįstą laiką nepareiškė prieštaravimo ir atitinkamai nesikreipė į teismą dėl globos teisių atėmimo ar apribojimo. Jei kitas iš tėvų kreipiasi į teismą, teismas turi nuspręsti, ar išvežimas yra teisėtas, ar ne. Siekdamas apsaugoti sprendimą dėl gyvenamosios vietos pakeitimo, teismas taip pat gali nustatyti vaiko išvykimo draudimą (Ginčų sprendimo įstatymo (vok. *Außerstreitgesetz* – AußStrG) 107 straipsnio 3 dalies ketvirtas sakiny).

Į vieno iš tėvų, kuriam nėra paskirta globa, pareiškimą dėl persikėlimo į užsienį turi atsižvelgti kitas iš tėvų, jei šiame pareiškime išreikšta valia labiau atitinka vaiko interesus.

Jei vienas iš tėvų, kuriam vieninteliam paskirta vaiko globa, nepranešė kitam iš tėvų apie planuojamą persikėlimą, tas vienas iš tėvų privalo pateikti pranešimą esminiais klausimais (ABGB 189 straipsnio 1 dalies pirmas sakiny, kuris bet kuriuo atveju apima persikėlimą į užsienį), arba jei jis persikelia į užsienį nepaisydamas kito iš tėvų pareikšto aiškaus prieštaravimo, vis dėlto (jei kitam iš tėvų nepriklauso teisėta globa) globos teisė nepažeidžiama, kaip apibrėžta Hagos konvencijos dėl vaikų grobimo 3 straipsnyje, tačiau pažeidžiamos Austrijos šeimos teisės nuostatos, kuriomis reglamentuojami tėvų tarpusavio santykiai, o tai gali sukelti pasekmes pagal šeimos teisę (nuo paprasto įspėjimo iki globos perėjimo kitam iš tėvų).

1.3. Jei globa paskirta abiem tėvams, jie, kiek tai yra pagrįsta ir įmanoma, turi įgyvendinti globą tarpusavio susitarimu (ABGB 137 straipsnio 2 dalies paskutinis sakiny).

Reikia skirti atvejus, kai vaiką į užsienį išsiveža: a) vienas iš tėvų, su kuriuo vaikas daugiausiai gyvena, arba b) kitas iš tėvų, su kuriuo vaikas paprastai negyvena. Vienas iš tėvų, su kuriuo vaikas paprastai negyvena, bet kuriuo atveju pasielgia neteisėtai, kaip apibrėžta Hagos konvencijos dėl vaikų grobimo 3 straipsnyje. Vieno iš tėvų, su kuriuo vaikas paprastai gyvena, teisinė padėtis yra sudėtingesnė:

minėto ABGB 189 straipsnio 1 dalies pirmas sakiny dėl pareigos esminiais klausimais informuoti kitą iš tėvų taip pat taikomas, jei globa paskirta abiem tėvams (ABGB 189 straipsnio 5 dalis). Klausimu, ar nepranešimas kitam iš tėvų, kuriam taip pat yra paskirta globa, pagal ABGB 189 straipsnio 5 dalį, aiškinamą kartu su 189 straipsnio 1 dalies pirmu sakiniu, pats savaime yra pakankamas, kad būtų laikomas globos teisės pažeidimu pagal Hagos konvencijos dėl vaikų grobimo 3 straipsnį, ekspertų nuomonės yra nevienodos. Austrijos Aukščiausiasis Teisingumo Teismas neseniai patvirtino, kad jis laikomas pažeidimu (6Ob 170/16t).

Šiuo atveju taip pat reikia atsižvelgti į vieno iš tėvų, su kuriuo vaikas negyvena, nuomonę, jei jo išreikštas pageidavimas labiau atitinka vaiko interesus. Neatsižvelgiant į tai, kad nepranešimas laikomas globos teisės pažeidimu, kaip apibrėžta Hagos konvencijoje dėl vaikų grobimo, jis taip pat gali būti laikomas vidaus santykių aspektu, kuriuo pažeidžiama Austrijos šeimos teisė, ir sukelti minėtas pasekmes.

1.4. Jei globa paskirta abiem tėvams, nenustačius, su kuriuo iš tėvų vaikas paprastai gyvens, būtinas kito iš tėvų sutikimas. Jei kito iš tėvų sutikimo nėra, su prašymu priimti sprendimą galima kreiptis į jurisdikciją turintį globos bylų teismą (vok. *Pflegschaftsgericht*). Priimdamas sprendimą, teismas turi atsižvelgti į vaiko interesus ir tėvų teisę į apsaugą nuo smurto, taip pat į judėjimo laisvę ir laisvę verstis profesine veikla (ABGB 162 straipsnio 3 dalis). Tačiau ir šiuo atveju, kalbant apie trečiuosius asmenis, kiekvienas iš tėvų turi atstovavimo įgaliojimus tol, kol globa (teisės nustatyti vaiko gyvenamąją vietą srityje) nėra galutinai ar laikinai panaikinta.

2 Kokiais atvejais, norint išsivežti vaiką į užsienį, reikia turėti kito iš tėvų sutikimą?

Bet kuriuo atveju kito iš tėvų sutikimas reikalingas, jei vienam iš tėvų, ketinančiam išsivežti vaiką: a) nebuvo paskirta globa arba b) buvo paskirta globa, tačiau vaikas paprastai negyvena su juo.

Tais atvejais, kai a) vienas iš tėvų, su kuriuo vaikas paprastai gyvena, arba b) vienas iš tėvų, kuriam vienam paskirta globa, nori persikelti į kitą valstybę kartu su vaiku, vidaus santykiuose jis privalo laikytis pareigos pranešti pagal ABGB 189 straipsnį (žr. atsakymą į 1 klausimą) ir atsižvelgti į kito iš tėvų, kuriam pranešta, nuomonę, jei ji labiau atitinka vaiko interesus.

3 Kaip būtų galima teisėtai išsivežti vaiką į užsienį, jei kitas iš tėvų su tuo nesutinka, nors tai yra reikalinga?

3.1. Jei globa paskirta abiem tėvams, nenustačius, su kuriuo iš jų vaikas paprastai gyvens, vienas iš tėvų, ketinantis perkelti savo gyvenamąją vietą į užsienį be kito iš tėvų sutikimo, privalo kreiptis į jurisdikciją turintį globos bylų teismą. Priimdamas sprendimą dėl leidimo, teismas turi atsižvelgti į vaiko interesus ir tėvų teises į apsaugą nuo smurto, taip pat į judėjimo laisvę ir laisvę verstis profesine veikla (ABGB 162 straipsnio 3 dalis).

3.2. Jei vienam iš tėvų, ketinančiam persikelti su vaiku į užsienį, apskritai nepaskirta globa arba jei vaikas paprastai negyvena su šiuo iš tėvų, jis gali prašyti teismo panaikinti arba apriboti kito iš tėvų globą (ir galbūt, taip pat ir iš dalies, perduoti globą jam). Visų pirma, taikydamas švelnesnę priemonę nei globos panaikinimas, jei nėra pagrįstų priežasčių atvesti prašymą, teismas taip pat gali panaikinti teisiškai reikalaujamo sutikimo ir patvirtinimo teises arba pakeisti teisiškai reikalaujamą sutikimą ar patvirtinimą savuoju (ABGB 181 straipsnio 1 dalis).

3.3. Vienas iš tėvų, kuriam paskirta globa ir su kuriuo vaikas paprastai gyvena, privalo pranešti kitam iš tėvų ir suteikti jam ar jai galimybę pareikšti savo nuomonę (ABGB 189 straipsnis), tačiau pranešimas šiam kitam iš tėvų ir sutikimas nėra būtina išvykimo sąlyga.

4 Ar laikino vaiko išsivežimo atveju (pvz., atostogoms, dėl sveikatos priežiūros ir pan.) taikomos tokios pačios taisyklės kaip ir nuolatinio vaiko išsivežimo atveju? Jei yra atitinkamos sutikimo formos, pateikite jas.

Taip pat kalbant apie laikiną išvežimą, jei globa paskirta abiem tėvams kartu, tėvai, kiek tai pagrįsta ir įmanoma, įgyvendina globą bendru sutarimu (ABGB 137 straipsnio 2 dalies paskutinis sakiny). Tačiau šio bendro sutarimo įrodymas nėra būtina išvykimo sąlyga.

Vis dėlto tarpusavio susitarimo reikalavimas visiškai teisėtai gali būti netaikomas, pavyzdžiui, jei neplanuotai nusprendžiama savaitgalį aplankyti užsienyje gyvenančius senelius, ir kitas iš tėvų per tą laiką vis vien neketino niekaip bendrauti su vaiku (šiuo atveju nebūtų pagrįsta siekti tarpusavio sutarimo).

Ta pati tvarka taikoma tais atvejais, kai kitam iš tėvų užtenka tik pranešti (ABGB 189 straipsnio 1 dalis), tačiau tai, ar laikiną išvežimą apskritai reikia laikyti esminiu klausimu, priklauso nuo konkretaus atvejo aplinkybių (pavyzdžiui, kelionės trukmės, paskirties vietos ir tikslo).

Paskutinis naujinimas: 05/06/2023

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.